

■ Zemědělství

Viktor Votruba

viktor.votruba@economia.cz

Kupředu ho žene boj se zahraničními zemědělci. A vepřinů se nevzdá

Narodil se do zemědělské rodiny. Vystudoval vysokou školu zemědělskou. A vybudoval co do rozlohy polí čtvrtou největší zemědělskou firmu v Česku. „A to bez toho, abych cokoliv privatizoval nebo zdědil“, zdůrazňuje dvačtyřicetiletý podnikatel Josef Kolář. Jeho společnost Rhea Holding působí na jižní Moravě a v Jihočeském kraji. Hospodaří na 22 tisících hektarů vlastní zemědělské půdy, lesů a rybníků. Kupříkladu česká jednička Agrofert, který premiér Andrej Babiš vložil do svých svěřenských fondů, má 116 tisíc hektarů.

V roce 2019 měla skupina Rhea Holding tržby 2,2 miliardy korun a více než 500 zaměstnanců, přesto se Kolářovi stále daří vést společnost jako rodinnou firmu. „Kromě pracovitosti a pile jsem měl také velké štěstí. Do firmy, která tehdy byla podstatně menší, jsem nastupoval jako zaměstnanec. Kolega, který ji vlastnil, se pak jednoho dne rozhodl, že ji prodá. A já do toho šel – po hlavě“, popisuje Kolář. V bance si vzal úvěr a firmu koupil. Dnes to vnímá jako obrovský hazard, který vyšel. Od té doby rodinnou firmu rozvíjí za pomoci půjček, které splácí.

„Šel jsem do toho v době, kdy zemědělství nikdo moc dělat nechtěl, natož živočišnou výrobu. Když jsem firmu koupil, začali za mnou chodit další zemědělci, kteří byli v důchodovém věku, a nabízeli mi, zda bych nechtěl jejich podniky převzít. Představte si to, já jako tehdy třicetiletý chlapec“, vzpomíná Kolář a dodává: „Byla to právě tato souhra okolností, která mi pomohla vybudovat jednu z největších zemědělských skupin v Česku. Stále jsme ale striktně rodinná firma a fungujeme stejně, jako bychom měli 150 hektarů.“ V podniku pracuje i jeho manželka, sestra a otec.

Kolář nelibě nese, když se někdo na velké zemědělské firmy dívá skrz prsty. Nemá rád ani rozdělování na malé a velké zemědělce. Podle něj je lepší rozlišovat dobré a špatné zemědělce, přičemž ti velcí mohou podle něj hospodařit lépe a udržitelněji než mnozí malí. „My naše pole hnojíme jednou za tři až čtyři roky. Organická hmota prospívá nejen půdě, protože se zlepšují její živiny, ale také pak lépe zadržuje vodu. Oproti tomu pole mnohých malých zemědělců neviděla hnůt po celá léta“, vysvětluje. Se svými 800 tisíci kuřaty, 3500 dojnými a více než 2000 prasnicemi nemá s množstvím organické hmoty problém. Na rozdíl od mnoha jiných zemědělců, kteří už živočišnou výrobu nemají.

„Já si rozhodně zakládám na tom, že zemědělství chci dělat vyváženě, tedy mít rostlinnou a živočišnou výrobu provázané tak, aby se doplňovaly. O to méně chemických hnojiv pak potřebuji“, říká. Dopředu ho prý vždy hnál konkurenční boj hlavně se zahraničními investory, zejména těmi rakouskými, kteří měli na zemědělskou půdu na jižní Moravě spadenou. „Většinou se mi podařilo ji uhájit.“

Jeho společnost, sídlící na zámku v Písečné, malé obci na Jindřichohradecku, je dnes doširoka rozkročená. Stěžejní oblastí jejího podnikání je zemědělství – kromě rostlinné výroby také živočišná –, chovy prasat, skotu a slepic.

Nyní Kolář investuje stovky milionů korun do nových moderních chovů. Loni ve Lhoticích u Jemnice zprovoznil za 100 milionů

Chovy prasat Kolář už rok dotuje z jiných odvětví svého podnikání. Tvoří zhruba 20 procent obratu jeho firmy.

si nedovedu vysvětlit, jak by mohli zemědělci na Západě produkovat levnější maso než my, přestože používáme stejné nebo ještě modernější technologie“, upozorňuje Kolář.

Na dotaz HN, zda mohou mít farmáři v západních zemích vyšší dotace než čeští, mluví ministerstva zemědělství Vojtěch Bílý uvedl: „Nevíme o tom, že by byli zahraniční producenti prasat zvýhodňováni, což by způsobovalo nerovný přístup na společném evropském trhu s touto zemědělskou komoditou.“

„Velký vliv na cenu má prasečí mor – je v Evropě, v Asii a nyní už i v Africe. Evropa se potýká s tím, že hlavní producentské země se bojí, že nebudou moci prodávat svou produkci v Číně, tedy u jednoho z největších spotřebitelů“, vysvětluje Martin Pýcha, šéf Zemědělského svazu ČR. To, co byly západní země zvyklé prodávat do Číny, tedy nyní zůstává v Evropě a tlačí ceny vepřového dolů. Podle Pýchy by českým farmářům pomohlo, kdyby obchodníci, kteří maso od zemědělců kupují, za něj platili víc, a to alespoň evropský průměr, který činí kolem 32 korun za kilogram.

„Cena vepřového se netvoří v Česku, ale v rámci celé Evropy a čeští obchodníci ji nemají jak ovlivnit“, upozorňuje Tomáš Prouza, prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR. Ceny jsou nyní nízké, protože loni na podzim přestaly asijské země dovážet vepřové z Evropy a na trh se dostalo levné maso.

Podle Koláře by českým chovatelům měl pomoci i stát, například navýšením plateb

návrh v březnu odmítl. S kvótami nesouhlasili obchodníci ani menší zemědělci. „Omezování volného trhu je absolutní nesmysl“, kritizoval návrh Jaroslav Šebek, předseda Asociace soukromého zemědělství. Podle něho by kvóty posílily jen pozice těch největších dodavatelů.

„Také nemám přirozeně rád, když je mi něco nařizováno. Na druhou stranu se potýkáme s problémem, o kterém s námi nechce nikdo moc mluvit. Myslím si, že návrh na kvóty byl slušně udělaný a alespoň vyvolal diskusi“, reaguje Kolář.

Chovy prasat Kolář už rok dotuje z jiných odvětví svého podnikání. Tvoří zhruba 20 procent obratu celé jeho společnosti. „Jedině díky takto rozloženému podnikání jsme schopni to ustát. Kdybychom chovali pouze prasata, tak se nám ekonomicky žije velmi zle. A proto také svou firmu tak široce diversifikuji. Vždycky se najde obor, který nefunguje, zároveň je tu ale také vždycky obor, který funguje. Vzájemně se pak podporují, jako nohy u stolu“, vysvětluje.

Podle Prouzy si chovatelé za problémy mohou sami, protože prodávají živé maso místo toho, aby jej zpracovávali. „Mnoho z nich vyvážá živá prasata na jatka do Německa, kde jsou poražena a zpracována, velká část přidané hodnoty tak bohužel končí v Německu“, upozorňuje Prouza.

Jeho svaz prý už dlouho vyzývá chovatele prasat, aby vybudovali stejně efektivní zpra-

Podnikatel Jiří Kolář. Jeho Rhea Holding má nyní roční obrát v jednotkách miliard korun. Společnost sídlí v Písečné na Jindřichohradecku – na zámku, který sama zrekonstruovala. Foto: ČTK

korun farmu na chov prasat s kapacitou 600 prasnic a postavil i výkrmnu v Dešné na Jindřichohradecku, kde je 7000 prasat. Příští rok otevře farmu pro dalších 600 prasnic v Častohosticích na Třebíčsku za 100 milionů korun a výkrmnu prasat v Jiřicích na Znojemsku za 80 milionů. „I přesto, že situace s vepřovým masem je špatná, z dlouhodobého hlediska by Česká republika měla být v produkci soběstačnější, tak ji rozvíjíme“, míní Kolář. Věř, že se špatná situace s cenami vepřového jednou zlomí a chov prasat zase začne být rentabilní.

Nyní se ceny vepřového masa už rok drží pod výrobními náklady českých zemědělců. Ti kilogram živé váhy prodávají za 27 korun, v nákladech je ale vyjde o sedm korun draž. „Problém vidím v dotační politice západních zemí, která tlačí ceny vepřového dolů. Jinak

na takzvaný welfare, tedy zlepšování životních podmínek zvířat. Nyní přes něj zemědělci dostávají jednu korunu za každý kilogram masa a rok. „Každá koruna, kterou bychom dostali navíc, by byla dobrá. Je potřeba v dotacích zohlednit, že situace na trhu s vepřovým je dlouhodobě špatná. Potřebujeme finančně podpořit“, upozorňuje Kolář. Optimální by podle něj bylo, kdyby se Češi naučili jíst hlavně české maso.

Ministerstvo HN neodpovědělo ani na dotaz, zda zvažuje navýšit chovatelům dotace na welfare. Podle mluvčího Bílého ale dostanou víc na opatření proti šíření nákaz prasat.

Podnikatel Kolář souhlasí i se snahou poslanců z ANO, SPD, ČSSD a KSČM, kteří navrhovali kvóty na vybrané české potraviny v obchodech nad 400 metrů. Senát ale tento

covatelské kapacity, jako jsou ty německé. „Bohužel se za ty roky nic nestalo. Pokud jsou tedy chovatelé prasat spokojeni s tím, že jsou součástí potravinové montovny a prodávají komoditu místo výrobku s přidanou hodnotou, je to jejich volba“, hodnotí situaci příkře prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR.

Podnikatel Jiří Kolář cestou vlastního zpracování masa zatím nejde, alespoň ne ve velkém. Do budoucna ale ani takovou možnost nevyklučuje. V malém to zatím zkouší ve svém řeznictví v Jemnici na Třebíčsku. „S jeho fungováním jsem moc spokojený. Je o něj velký zájem. Lidé oceňují čerstvé maso. To, co jeden den zabijeme, hned druhý den prodáváme“, pochvaluje si Kolář. Nic většího ale zatím nechystá.